

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5481/2020
04.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, др. Илије Зиндовића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., улица ..., чији је пуномоћник Весна Трлајић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., улица ..., чији је пуномоћник Маја Петровић, адвокат из ..., ради поверавања, одржавања личних односа, издржавања детета, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца ББ из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 149/20 од 24.03.2020. године, у седници одржаној дана 04.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 149/20 од 24.03.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 1209/17 од 12.11.2018. године, ставом првим изреке, вршење родитељског права над мал. ВВ, рођеним ...2010. године у ..., поверено је мајци АА из ..., која ће самостално вршити родитељско право. Ставом другим изреке, уређен је начин одржавања личних односа мал. ВВ са оцем ББ према следећем моделу: сваког уторка и четвртка у периоду када дете иде пре подне у школу после наставе до 19 часова, а када иде после подне у школу од 9 часова ујутру до почетка наставе, сваки други викенд од завршетка наставе петком до 19 часова у недељу; половину летњег и половину зимског распуста с`тим да ако родитељи летују у истом месецу дете ће два дана у недељи од 9 часова до 20 часова проводити са другим родитељем; сваки други верски и државни празник; сваки други рођендан детета и крсну славу оца. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени-противтужилац ББ да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа 15% месечно умањене за порез и доприносе за обавезно социјално осигурање почев од 15.05.2015. године као дана подношења тужбе до 02.11.2018. године као дана пресуђења од 02.11.2018. године па убудуће док за то буду испуњени услови 25% од своје месечне зараде умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, сваког првог до петог у месецу за текући месец, на текући рачун законске заступнице малолетног детета ВВ. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужила-противтужена тражила да суд обавезе туженог-противтужиоца да на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно за период од подношења тужбе па до пресуђења преко досуђених 15% до тражених 30% и то за разлику од 15% од месечне зараде

умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, а за период од пресуђења па убудуће преко досуђених 25% до тражених 30% и то за разлику од 5% од месечне зараде умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, као неоснован. Ставом петим изреке одбијен је захтев којим је тужила-противтужена тражила да се тужени-противтужилац делимично лиши родитељског права у делу васпитања и образовања малолетног детета као неоснован. Ставом шестим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца у делу коме је тражио да се малолетно дете ВВ повери њему на самостално вршење родитељског права као неоснован. Ставом седмим изреке одбијен је противтужбени захтев у делу у коме је тужени-противтужилац тражио да се уреди начин и виђења малолетног детета са мајком тако што ће мајка виђати дете сваког уторка и четвртка од 16 часова до 19 часова, сваког другог викента од 16 часова петком до 19 часова недељом, када ће дете враћати оцу, сваког другог празника, рођендана, половину зимског и половину летњег распуста, као неоснован. Ставом осимим изреке, одбијен је противтужбени захтев у делу у коме је тужени-противтужилац тражио да се обавезе тужила-противтужена да му на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно износ од 20.000,00 динара, почев од дана подношења тужбе, па убудуће, сваког првог до петог у месецу на рачун туженог-противтужиоца као неоснован. Ставом деветим изреке, одређена је привремена мера, па је малолетно дете парничних странака ВВ рођен ...2010. године у ... поверен мајци АА која ће самостално вршити родитељско право. Ставом десетим изреке, одређена је привремена мера па је уређен начин одржавања личних односа мал. ВВ са оцем према следећем моделу: сваког уторка и четвртка у периоду када дете иде пре подне у школу после наставе до 19 часова, а када иде после подне у школу од 9 часова ујутру до почетка наставе; сваки други викенд од завршетка наставе петком од 19 часова у недељу; половину летњег и половину зимског распуста, с'тим да ако родитељи летују у истом месецу дете ће два дана у недељи од 9 часова до 20 часова проводити са другим родитељем; сваки други верски и државни празник; сваки други рођендан детета и крсну славу оца. Ставом једанаестим изреке одређена је привремена мера па је обавезан тужени-противтужилац да на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно износ од 20.000,00 динара почев од 22.11.2018. године као дана подношења привремене мере, па убудуће сваког првог до петог у месецу за текући месец на текући рачун законске заступнице малолетног детета мајке АА. Истим ставом изреке одлучено је да привремена мера остаје на снази до правноснажности окончања поступка и да евентуално изјављена жалба не задржава извршење решења о одређивању привремених мера. Ставом дванаестим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Решењем Првог основног суда у Београду П2 1209/17 од 10.01.2020. године, ставом првим изреке одбијен је предлог туженог-противтужиоца ББ за одређивање привремене мере којом би вршење родитељског права над малолетном ВВ било поверено њему и то тако што би га самостално вршио, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је предлог туженог-противтужиоца за одређивање привремене мере којом би се уредио начин одржавања личних односа малолетног ВВ са мајком АА тако што би мајка виђала дете уторком и четвртком после наставе у школи до 19 часова, сваки други викенд од петка после наставе у школи до недеље у 19 часова, сваки други верски и државни празник, крсну славу мајке, други рођендан, 10 дана од зимског и 20 дана летњег распуста, на начин да мајка преузима дете на адреси ... и на наведену адресу га враћа, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог туженог-противтужиоца за одређивање привремене мере којом би се обавезала тужила-противтужена да на име свог доприноса издржавања малолетног детета плаћа сваког

првог до петог у месецу на рачун законског заступника оца ББ износ од 20.000,00 динара почев од дана подношења тужбе па убудуће док за то постоје законски услови, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 149/20 од 24.03.2020. године, одбијена је као неоснована жалба туженог-противтужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П2 1209/17 од 22.11.2018. године у ставу првом, ставу другом, ставу трећем, ставу шестом, ставу седмом, ставу осмом, ставу деветом, ставу десетом, ставу једанаестом и ставу дванаестом изреке. Ставом два изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог-противтужиоца и потврђено решење Првог основног суда у Београду П2 1209/17 од 22.11.2018. године.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужени-противтужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилца-противтужена је дала одговор на ревизију са предлогом да се иста одбије као неоснована.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 55/14), и оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се истичу и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1, члана 486. став 6. и члана 67. став 2. ЗПП. Имајући у виду да се другостепени суд правилно изјаснио о непостојању наведених битних повреда одредаба парничног поступка и да је правилно ценио жалбене наводе туженог то у другостепеном поступку нису учињене битне повреде поступка на које се у ревизији ревидент позива. У том смислу другостепени суд је дао јасне и прихватљиве разлоге.

Према утврђеном чињеничном стању, ВВ и АА су се венчали у2008. године. У браку су добили једно дете - сина ВВ рођеног ...2010. године. Брачни односи између АА и ББ су се пореметили па је АА 15.05.2015. године поднела тужбу ради развода брака, поверавања, уређивања личних односа и издржавања малолетног детета. Парничне странке су и поред поремећених односа живе у истом стану до 08.02.2016. године када се тужилца-противтужена са сином из стана иселила и једно време тужени их није могао да пронађе већ их је пронашао преко полиције. Брак парничних странака је разведен правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П2 905/15 од 25.01.2017. године. Дете живи сада са мајком у изнајмљеном стану, док је отац остао да живи у стану у коме је раније живела цела породица који је купљен на кредит и који кредит он отплаћује. Ради утврђивања најбољег интереса малолетног детета у погледу вршења родитељског права и уређења начина одржавања личних односа детета са родитељем, суд је прибавио стручни налаз и мишљење Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Савски Венац. Прибавио је и мишљење комисије судских вештака Клинике за психијатријске болести др. Лаза Лазаревић, а обављено је и вештачење од стране комисије судских вештака судскопсихијатријског одбора Медицинског факултета у Београду која су извршили стручњаци различите

специјалности (неуропријатрија, судска психијатрија, специјалиста судске медицине, специјалиста дечије психијатрије и специјалиста медицинске психологије, као и специјалиста неуропсихијатрије и судске психијатрије). Из прибављених мишљења назначених установа као и мишљења комисије судских вештака утврђено је да оба родитеља препознају развојне, васпитне и емоционалне потребе детета и да су оба родитеља с`тим у вези подобна за вршење родитељског права. Оба родитеља имају квалитетан емоционални однос са дететом узимајући у обзир начин и време проведено у ангажовању код детета и васпитног приступа. Међутим, родитељи нису успели да дечака заштите од свог комплексног односа, чиме га као сведока партнерског спора стављају у позицију жртве њихових међусобних размирица. У опсервирању односа са малолетним дететом током поступка, оба родитеља су показала подједнаку брижност, заинтересованост и посвећеност. Сам дечак у поступку вештачења у више наврата је изражавао жељу да живи са оцем, наводећи модел виђања седам дана са мајком и 15 дана са оцем као за њега најбољи модел. Међутим, комисија вештака налази да за време од седам дана не постоји развојно уобичајена амбиваленција и наводе чињеницу да дечак свој став изражава под утицајем манипулације и сада већ дугогодишњег и систематског уверавања да је модел 7 према 7 како га и само дете назива за њега најбољи што је апсолутни став оца. Комисија је дала предност мајци у погледу живота малолетног детета са истом, јер сматра да је исказ дечака плод систематичног и наглашеног приказивање мајке од стране оца у негативном светлу, па дечак показује знаке првог степена отуђивања од мајке. Елементи који указују на отуђење првог степена су: дете не жели да иде од оца, кад треба да се врати мајци, да дете има повремене изливе беса и љутње према мајци, говори мајци ствари које су му речене да каже и слично. Комисија је узела у обзир и досадашње нарушавање договора око виђења што обесмишљава предложене моделе и указала на несарадњу родитеља која је штетна по дете. Предложила је модел виђања са родитељем коме дечак не буде поверен. Тужиља АА је рођена 1982. године и по занимању је ... (... је на у ... а и запослена као ... на ... где зарађује између 36.000,00 - 40.000,00 динара месечно. Повремено ради у ... и може месечно да заради 100 евра. Од зараде плаћа стан 200 евра, 150 евра плаћа комуналије, 100 евра за бензин, а има и помоћ својих родитеља у намирницама и новцу ради плаћања свих трошкова. Тужени-противтужилац ББ је рођен 1980. године и по занимању је ... на ... у Живи у стану чији је власник површине 50м². Остварује зараду између 66.845,00 до 100.000,00 динара. Отплаћује кредит за стан 150 евра, месечне комуналије коштају око 18.000,00 динара, за бензин месечно даје око 100 евра. Нема других законских обавеза издржавања. Малолетни ВВ иде у школу и поред уобичајених трошкова исхране, уџбеника, школског прибора има трошкове ручка у продуженом боравку око 5.700,00 динара месечно, чланарину за тренирање ... 2.500,00 динара, 150 евра за опрему и тренинг годишње и трошкове обуће и гардеробе просечно 50 евра месечно. Тужени-противтужилац је сину плаћао 2.400,00 динара месечно пливање. Излете са вртићем некада је плаћао он, а некада тужиља, али тужиља у знатно већем износу, а трошкови летовања за 2014. и 2015. годину су заједно платили.

По свему овоме, првостепени суд налази да је потреба за издржавање малолетног ВВ 38.000,00 динара да би се подмириле све његове потребе везано за исхрану, одевање, трошкове око ваншколских активности и сл.

Полазећи од одредби члана 6. став 1, 61. став 1, члана 77. став 3, 266. став 1. Породичног закона и одредби чл. 6, 7. и 9. Европске конвенције о правима детета, првостепени суд је нашао да је у интересу малолетног детета ВВ да исти буде поверен

у погледу вршења родитељског права мајци АА. При томе, нижестепени суд се базирао на стручном мишљењу Градског центра за социјални рад, Одељење Савски Венац, комисије вештака Клинике за психијатријске болести др. Лаза Лазаревића, а посебно на стручном мишљењу комисије судских вештака за судско психијатријског одбора Медицинског факултета у Београду. Сходно томе, одлучио је да вршење родитељског права буде поверено мајци АА и одредио је начин виђања тј. остваривања контакта малолетног ВВ са својим оцем туженим-противтужиоцем. У вези висине издржавања суд налази да у протеклом периоду од момента подношења тужбе па до пресуђења тужени је делимично учествовао у издржавању малолетног ВВ, али у већем делу је учествовала његова мајка овде тужиља-противтужена па је одлучио сходно одредби члана 6. став 1, члана 154. став 1, чл. 160-162. и члана 266. Породичног закона, тужени-противтужилац је дужан да од момента утужења до момента пресуђења доприноси издржавању малолетног ВВ у висини 15% његове месечне зараде, по одбијању свих пореза и доприноса, а од 02.11.2017. године па убудуће и док за то буду испуњени услови да плаћа по 25% од своје месечне зараде умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање и то почев од првог до петог у месецу за текући месец. При томе је суд имао у виду примања која имају парничне странке али и потребе које је определио везано за малолетног ВВ. Тужбени захтев тужиље-противтужене ВВ у погледу већег доприноса издржавања малолетног ВВ који је захтеван од туженог ББ суд је одбио као неоснован. У току поступка првостепени суд је донео и привремене мере у погледу одржавања личних односа малолетног ВВ са оцем ББ, и та назначена привремена мера је спроведена као и у погледу висине издржавања до окончања поступка.

Овако чињенично-правно утврђење и измена чињенично-правног закључка као оправданог у свему прихвата и Апелациони суд. Разлоге које је дао првостепени суд у својој пресуди, од стране је прихватио и апелациони суд посебно везано за разлоге зашто је суд определио као примамљивију околност да малолетни ВВ буде поверен на вршење родитељског права мајци АА. Стоји чињеница да је малолетни ВВ изражавао жељу да буде поверен у погледу вршења родитељског права оцу ББ, али нижестепени судови руководећи се налазима стручних установа одлучили да исти прихвате, налазећи да постоји извесна доза инструисаности малолетног ВВ у односу на тај проблем.

По оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови у овој правној ствари утврдили чињенично стање и донели правилан закључак у погледу свих спорних питања, а везано за одлучивање о праву малолетног ВВ, као и права и обавеза које проистичу у погледу одлучивања ко ће вршити родитељско право над малолетним ВВ, а везано за његове родитеље овде парничне странке. Стоји чињеница да је један од чланова судско - медицинског одбора раније обављао информативни разговор са малолетним ВВ када га је мајка доводила на разговор. Међутим, поменути вештак Милица Пејовић Миловановић иако је била саставни део стручног тима судско - медицинског одбора и иако суд на захтев туженог-противтужиоца није изузео назначеног лекара као члана комисије из поступка вештачења не значи да је тиме неприхватљив налаз и мишљење судскомедицинског одбора. Ово и из разлога што је у тиму било више вештака одговарајућих специјалности и њихов налаз поклапа са налазом Центра за социјални рад у Београду, Одељења Савски Венац као и са извештајем комисије вештака за психијатријске болести др. Лаза Лазаревић. Тачно је да малоленти ВВ сада пуни 10 година. Уколико исти буде инсистирао у даљем току његовог одрастања и развоја да жели да пређе код оца, сматрајући да ће му код истог

бити боље, не значи да се у наредном периоду не може поднети захтев за измену одлуке о погледу одлучивања ко ће вршити родитељско право над малолетним ВВ. У овој доби, малолетног ВВ, по налажењу Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови на основу прибављених вештачења и судских мишљења закључили да је у вишем интересу малолетног детета ВВ да остане са мајком тј. да истој буде поверено вршење родитељског права. Сходно томе, правилно су нижестепени судови определили висину новчаних средстава потребних за издржавање малолетног ВВ, и правилно су досудили у којим износима је тужени дужан да учествује у погледу издржавања свог малолетног сина заједно са тужиљом АА.

Наводи из ревизије не могу утицати посебно на доношење другачије одлуке при оваквом чињеничном стању. Суд је ценио навод у погледу битних одредби Закона о парничном поступку и давао разлоге да исти нису могли утицати на доношење другачије одлуке те да нису таквог значаја и да не представљају битне повреде поступка које би утицале на доношење неправилне одлуке у овој правној ствари. Наводи изнети у ревизији у великом обиму су били изнети и у жалби туженог-противтужиоца и разлоге зашто исти не требају да буду прихваћени дао је и Апелациони суд, а што у свему прихвата и Врховни касациони суд.

Стоји чињеница да је тужиља-противтужена АА отишла са малолетним ВВ а да се није јавила туженом-противтужиоцу и да исти извесно време није знао где се налази, што је непримерено за понашање једног родитеља јер се у таквим случајевима мора водити рачуна о интересима малолетног детета. Стоји чињеница да се и приликом обављања интервјуа са малолетним ВВ може приметити да у одређеним моментима његова мајка АА запоставља, гледа у мобилни телефон, тј. не поклања му одређену пажњу кад је исти нешто пита већ куца и гледа у телефон и за неке ствари када је пита иста изјављује да нема сада времена а које време би морало да се нађе јер је то од важности за мал. дете. Међутим, у контексту свих осталих изведених доказа по оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно проценили да је за сада више у интересу малолетног ВВ да у погледу вршења родитељског права буде поверен мајци АА. Стоји и чињеница да је дете мушког пола и да ће у каснијем периоду истоме бити више потребан отац, али 10 година није период када се још увек улази у пубертет, па у каснијем периоду уколико малолетни ВВ буде изражавао већу потребу и интерес да више борави са оцем може да дође и до измене одлуке о вршењу родитељског права. У том смислу може бити покренут и одговарајући поступак.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе из ревизије тужиоца и налази да исти нису од посебног значаја за доношење другачије одлуке.

Имајући све напред изнето, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић